

Ivan Matešić
ovlašteni miritelj i medijator
Ureda za socijalno partnerstvo Vlade RH
Split

MIRENJE I ODVJETNIŠTVO

Uloga i značaj odvjetnika u društvu i pravosuđu je predmet brojnih i različitih stručnih, znanstvenih ali i esejističkih priloga, ali i općeljudskih mišljenja koja su, nerijetko, suprotna, pozitivna, negativna, neutralna. Sve to u ovisnosti koja osoba o tome iznosi mišljenje: gospodarstvenik, sudac, predavač na fakultetu, sociolog, psiholog, političar, građanin koji nije ili jeste uspio u parnici na sudu, sindikalni aktivista.

Ovom prilikom iskoristit ćemo mogućnost da se o odvjetnicima izrazi miritelj, iznoseći svoje iskustvo, razmišljanje i prijedloge, a sve u svjetlu i radi interesa suradnje, miritelja i odvjetnika, u pravosuđu.

Napominjemo neke ključne činjenice, važne u miriteljstvu, a nalaze se na strani školovanog i iskusnog miritelja: sloboda razmišljanja i usklađenog ponašanja, originalnost, kreativnost, neovisnost o brojnim, često suvišnim i nelogičnim pravnim pravilima, principijelnost, odlučnost, pravovremenost, hrabrost, unutarnji mir i koncentracija, psihamentalna izdržljivost i snaga, povjerljivost, iskrenost, čovjekoljublje, samopouzdanje, samokontrola, samodisciplina te logičnost i moralnost postupanja.

Kada osoba, koja posjeduje neke od navedenih osobina ličnosti i karaktera, izlaže svoje mišljenje i iskustva, to može pobuditi različite reakcije ljudi od struke, pogotovo različitih znanja, opredjeljenja ili društvenog položaja ili pozicija moći i kontrole.

Međutim svima je jasno da se sa izloženim možemo suglasiti, odbaciti ili ga, dogovorno, izmijeniti, a **konačni sudac je životna praksa!**

Uloga i značaj odvjetnika u miriteljstvu

Na seminarima, prezentacijama mirenja ili u stručnim tekstovima o mirenju, izlagači su govorili i nabrajali karakteristike mirenja (ne miriteljstva) i osobine odvjetništva odnosno odvjetnika, a u međusobnoj komparaciji.

Mirenje je postupak u kojem, treća, neutralna osoba, pomaže strankama u sporu da postignu nagodbu, bez ovlasti da o biti spora donese obvezujuću odluku. Glavne osobine ovako definiranog postupka mirenja jesu: neformalnost i fleksibilnost, dobrovoljnost i neobvezatnost, intersna orijentacija i široki krug mogućih rješenja, prospektivnost i regulatornost, niska cijena i brzina postupanja¹.

Stranke u sporu često će izabrati odvjetnika za posredovanje i mirenje jer imaju povjerenja u njegovo pravno znanje i iskustvo u različitim vrstama sporova, a koje će

¹ Prof.dr.sc. Alana Uzelac u knjizi grupe autora: **Mirenje u građanskim, trgovačkim i radnim sporovima**, Biblioteka Novo Hrvatsko pravo, izdanje: TIM press d.o.o. ožujak 2004.g.

moći primjeniti tijekom mirenja. Često su, za uspjeh u medijaciji, od pravnog znanja i procedure, važniji intuicija, psihologija i način pristupa ljudima².

Mi češće koristimo pojam **Miriteljstvo**, kao širi, obuhvatniji pojam od mirenja, a to je, po našem shvaćanju, niz različitih aktivnosti koje su povezane i pomažu mirenju: **obrazovanje miritelja** (akademija, seminari, tečajevi, stručni skupovi, savjetovanja), **organiziranje miritelja** (HUM, Centri za mirenje, privatni miritelji, Ured za socijalno partnerstvo), **postupci mirenja** (kolektivni i individualni radni spor, kod razvoda braka, drugo po zakonima), **marketing** (TV, radio, novine, Internet, mail, plakati, poster, knjižice, letak, faks, telefon, SMS poruke, prezentacije), **izdavanje stručne literature** (knjige, časopisi, skripte za seminare, CD), **suradnja** sa društvenim grupama i organizacijama koje primjenjuju mirenje u svojim aktivnostima (HUP, HOK, HGK, HUO).

Elementi odvjetništva: odvjetnici pojedinci sa svojim osobnim interesima, željama i potrebama, grupe sa svojim grupnim interesima, organizacija (HOK) sa svojim interesima, zastupanje na sudu, briga o pravima stranke, razgovori, komunikacija sa pojedincima, grupama i organizacijama u interesu stranke, a izvan suda, sudjelovanje na seminarima (vlastito samoosposobljavanje), sastancima, skupštinama, objavljivanje stručnih tekstova, znanstveni rad, razvijanje vlastitoga posla (udruživanje, ugovori, zastupanja), formiranje prakse u pravosuđu, društveno-političko djelovanje (stranke, organi lokalne samouprave).

Danas, veliki broj odvjetnika, koji su čuli za mirenje kao površnu, nedovoljnu, nekvalitetnu informaciju od nekompetentnih osoba (koje nisu miritelji), mirenje shvaćaju kao nezdravu konkurenciju (jer je jeftino, brzo, nema čvrstih pravila, a miritelj se postaje kroz kratki tečaj) te stvaraju odbojnost ili čak neprijateljski stav.

Na ovakav način primljena informacija o bilo čemu, stvara, kao prvi dojam, predodžbu koja je najčešće crno-bijela. Naknadnim, dodanim podacima, ukoliko to želimo, ta slika se uobličava, pojašnjava, kockice slagalice su sve sitnije, a slika postaje sve jasnija, realnija. Tada se formira i naš pravi, realan stav i mišljenje.

Kvalitetno školovan i iskusan odvjetnik će, o nečemu novom, koje se u društvu razvija i koristi od strane sve većeg broja građana i organizacija, a posebno u pravosuđu kojega je i on dio, nastojati prikupiti što više informacija iz kompetentnih izvora, pa se i sam osvjedočiti, iskusiti kako bi donio svoju procjenu i odluku, da li je to za njega korisno u smislu profesije, može li to postati njegov interes – može li to biti dio njegove odvjetničke usluge.

Školovani i iskusni miritelji kažu:

Mirenje je, za prave odvjetnike, pozitivan, kvalitetan izazov i za ukupnu ličnost i za čistu struku, ali i mogućnost manifestacije osobnih i profesionalnih kvaliteta i sposobnosti, posebno kreativnosti.

U odvjetništvo se slobodnije i jasnije unosi i stvara klima suradnje, povjerenja u komunikacijama, zajedničko rješavanje problema, zadataka, interesa. U svakodnevne borbe, sukobe, natjecanja ulazi dah suradnje, strpljivog razgovaranja, međusobnog uvažavanja, iskrenosti, povjerenja. To je dimenzija koja odvjetništvu diže pozitivan imidž,

² Ksenija Grba u knjizi grupe autora: **Mirenje u građanskim, trgovačkim i radnim sporovima**, Biblioteka Novo Hrvatsko pravo, izdanje: TIM press d.o.o. ožujak 2004.g.

daje novu snagu i kvalitetu kreativnog djelovanja u ukupnim komunikacijama sa strankama, kolegama, sucima, u sustavu pravosuđa.

Kao u svim situacijama kada smo pred odlukom, izborom, kako se ponašati, što izabrati, tako je sa mirenjem kao jednom od izbora u životu i poslu. Netko će se suočiti i prihvatiti mirenje kao dio svoje ponude odvjetničkih usluga, a netko neće.

U miriteljstvo će se uključiti oni odvjetnici koji vide i trajno utvrde svoj interes i potrebe. Miriteljstvo jeste nova mogućnost, usluga, ponuda na strani odvjetnika. Ono omogućava odvjetniku kreativnu komunikaciju na drugačiji način nego što je to na sudu i u vezi sa sudom, koja usmjerava sudionike na istraživanje, utvrđivanje, realiziranje interesa, želja i potreba, a nakon toga nastavljanje pozitivnih odnosa.

Ukoliko jedna strana, u sporu, želi angažirati odvjetnika, a druga to još nije učinila, zar nije logično, korisno, poslovno i u interesu odvjetnika animirati obje strane da mirno riješe svoj spor, uz njegovu pomoć. U slučaju uspjeha, odvjetnik je, svojim postupkom, zainteresirao, animirao obje strane koje će, u buduću, njega pozvati. Istovremeno obje strane će o njegovoj pomoći govoriti dalje, po multilevel principu.

Naravno da takva usluga ima svoju tarifu, a ona se može dogovoriti.

Što čeka one koji su se odlučili za mirenje u svojoj odvjetničkoj praksi?

a) Miriteljstvo, svakodnevno, ima nesagledivo više raznovrsnih mogućnosti i prilika od suđenja, a može se odmah početi rješavati i brže dovršiti čime se uštedi životna energija i vrijeme;

b) Stvara se pozitivan imidž kod sadašnjih i privlačnost kod budućih stranaka;

c) Razvija se kreativnost u komunikacijama i veće zadovoljstvo na profesionalnom planu;

d) Kao odvjetnik se ne smije reklamirati, a kao miritelj može;

e) Uklapa se u opću, novu praksu u pravosuđu koje će, sve češće, stranke upućivati na mirenje, a neki zakoni to i pretpostavljaju za postupanje na sudu;

f) Potrebno je završiti seminar za miritelje radi teoretskog i praktičnog osposobljavanja za rad i dobivanje ovlaštenja, čime lako dolazi na popis miritelja na sudu;

g) Kao miritelj postaje članom brojne obitelji koja razvija, u međusobnim odnosima, povjerenje, podršku, iskrenost, poštovanje, uvažavanje, pravednost, moralnost.

Činjenica je da je miriteljstvo prihvaćeno kao široka i uobičajena društvena aktivnost i postupno zauzima svoje mjesto u društvu kao nezaobilazni model, medot i kultura globalne pozitivne komunikacije pojedinaca, grupa i organizacija.

Kako je odvjetništvo također, samo još snažnije, važan dio društvenih aktivnosti utjecajno, odgovorno, ključno, široko, nameće se logika i potreba ali i društveni interes, povezivanja sustava odvjetništva i miriteljstva.

Odvjetnici svojom strukom u pravnim pitanjima specifičnih komunikacija u području pravno reguliranih društvenih odnosa, počinju dobivati svoje mjesto i ulogu u miriteljstvu. Oni u miriteljstvo unose disciplinu, standarde, principijelnost, moglo bi se reći, da su, u neku ruku, čuvari zakpnitosti postupanja u procesima mirenja. Naravno, da ta značajna uloga odvjetnika u sadašnjoj fazi razvoja mirenja, treba biti suradnička, pomažuća i kolegijalna prema miriteljima, svojim kolegama, na istom društveno

značajnom poslu, svjesni značaja da sudjeluju zajedno u razvoju i širenju tekovine civilizacije i uvjeta razvoja demokratskog društva.

Može se slobodno reći da su specifične izobrazbe, znanja i iskustva, na jednoj strani odvjetnika, a na drugoj miritelja, iako na prvi pogled suprotstavljena, ipak takva da upućuju jedne na druge, kao u prirodi: nema dana bez noći, sunca bez mjeseca, ni toka rijeke bez kiše. Takve «suprotnosti» koje se skladno izmjenjuju, a predstavljaju zakonitost djelovanja, postaju uvjet života i razvoja.

Upravo u pravilnom shvaćanju ovih zakonitosti i njihovoj primjeni, kako na strani odvjetnika tako i na strani miritelja, leži budućnost i šansa da se zajednički, u suradnji, skladno, ravnomjerno, snažno i sigurno razvijaju i odvjetništvo i miriteljstvo, sada kao nova kvaliteta društvene komunikacije.

Uloga i značaj odvjetnika-miritelja u pravosuđu

Budući je Ministarstvo pravosuđa donijelo **Strategiju reforme pravosuđa**, a u okviru toga poseban projekt **Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova**³ u kojem je mirenje zauzelo ključnu ulogu, logično je da će odvjetnici-miritelji imati svoju ulogu u tome. Oni, kao miritelji, uz suce-miritelje i miritelje, imaju ključnu ulogu kao oni, u pravosuđu, koji najbolje razumiju logiku i praksu mirenja jer im je najbliža s obzirom da se sa nekim ključnim elementima mirenja, kao što su razgovori, pregovori ili sporazumi, susreću redovito u svom poslu. Time oni postaju vodeća snaga širenja i snaženja mirenja u pravosuđu.

Na drugoj strani, takvo djelovanje se odražava i na njihove odvjetničke poslove – nalaze se na popisu miritelja kod suda, a takva situacija pogoduje u stvaranju pozitivnog imiđa u javnosti.

Odvjetnici-miritelji će, u strogo propisano pravosuđe, unijeti određenu dozu slobode u komunikacijama, u predmetima, gdje je to moguće, animirat će strane, kako svoju tako u suprotnu, da se pokušaju dogovoriti i mirnim razgovorima riješiti spor, vodeći više računa o interesima i potrebama stranaka.

U takvo animiranje mogu se uključiti, kako kolege na suprotnoj strani, tako i suca, bilo za vrijeme rasprave ili izvan raspravne dvorane, u privatnim, kolegijalnim razgovorima

Odvjetnik-miritelj koji se osvjedočio u vrijednosti i snagu mirenja, postaje pravi zagovornik i prezentant miriteljstva u svim aktivnostima pravosuđa u kojima sudjeluje.

Odvjetnik-miritelj je dobra garancija da će se odnosi miriteljstva i pravosuđa razvijati na osnovama ravnopravnosti, suradnje, uvažavanja, povjerenja, a sve radi ostvarenja općih interesa svih građana i organizacija, u pravosuđu: **dobiti i ostvariti pravovremenu i kvalitetnu zaštitu svojih prava i interesa.**

Na kraju, autor ovoga teksta, predlaže da se HOK aktivnije uključi u procese u pravosuđu i društvu te da se organiziraju, u prvoj fazi, prezentacije miriteljstva u većim mjestima za Zborove, a u drugoj fazi, da se organiziraju stručni, miriteljski seminari, tečajevi, treninzi za odvjetnike, koji žele biti miritelji sa diplomom.

Miritelji i odvjetnici u Splitsko-dalmatinskoj županiji žele surađivati i razvijati miriteljstvo u pravosuđu, te pozivaju ostale da im se pridruže!

³ Pogledati Internet stranicu Ministarstva pravosuđa o ovome